

Műhely

Az 1989-es angol gyermekvédelmi törvény a fogyatékos és rokkant gyerekek jogairól

Az 1989-es gyermekvédelmi törvényt széles körben üdvözölték, mivel összegbe hozza a gyermekekre vonatkozó közjogi és magánjogi törvényt, és kialakította a helyi hatóságok által a gyermekeknek és családoknak nyújtott szolgáltatások új és egységes megközelítését Angliában és Walesben.

A változások (és kihívások) legnyilvánvalóbbak a rokkant gyermeknek és szüleinek nyújtott szolgáltatásokban. Hagyományosan ezeket a szolgáltatásokat az egészségügyi, valamint a helyi hatóságokon keresztül nyújtják, zavaró különbségekkel a helyi irányításban és sok feltűnő hiánnyal a szolgáltatásokban. Ez a törvény visszaállítja a helyi önkormányzatok szociális osztályainak vezető szerepét, és előírja, hogy „minden helyi önkormányzat rendelkezzen szolgáltatásokkal a következő célokra:

- a/ a rokkant gyermek rokkantsága hatásának minimálisra csökkentésére, és
 - b/ lehetőséget adni az ilyen gyermekeknek, hogy a lehető legnormálisabb életet élhessék.”
- (2. tervezet. 6. bekezdés)

Hasonlóan az 1981-es Oktatási Törvényhez, a Gyermekvédelmi Törvény előírásaiban is meghúzódik az integrálás elve. Az integrálás meghatározása mindig kihívás volt, abban az értelemben, hogy meghatározzák a speciális szükségletekkel rendelkező gyermekek pozitív támogatását, a „normális élet” elérése érdekében. Amint a Fish Bizottság 1985-ben megjegyezte:

„Az integráció koncepciója, mint dinamikus folyamaté, nehezen megfogható. Gyakran összetévesztik a fizikai helyzettel, és inkább speciális helyzetekről beszélnek, mintsem a gyermekek egész életmódjáról. Az integráció megtervezett kölcsönhatás a gyermek és környezete között, és nem a speciális ellátás koncepciója, hanem kontextusa megváltoztatásáról szól.”

A rokkant gyermekek irányítása és a gyermekvédelmi törvény (6. kötet) hangsúlyozza az együttes munka fontosságát, a speciális igények normál élet-megközelítése érdekében, megjegyezve, hogy a „szociális osztályok és oktatási osztályok új lehetőségeket kapnak az 1989-es gyermektörvény és az 1981-es oktatási törvény alkalmazásában, a speciális szükségletű és rokkant gyermekeknek jól összehangolt szolgáltatások nyújtására.”

A gyermekvédelmi törvény elismeri a család fontosságát. Bizonyos „alapelveken” alapszik, amelyek magukban foglalják a gyermek jóléte elősegítése elsődleges kötelességét; annak elismertetését, hogy a gyermek legjobban a családjában nevelhető fel, ahol ez lehetséges; a családi életbe való indokolatlan beavatkozás elkerülését; a szülők, gyermekek és a helyi hatóságok közötti partnerkapcsolat elősegítését, és annak szükségességét, hogy meghallgassák a gyermekeket és szülőket a jövő terveinek kialakításában. A gyermekeket és családokat érintő tervezésben a helyi önkormányzat vegye figyelembe az egészséggel, a fejlődéssel, a faji eredettel, nemmel, a kulturális és nyelvi háttérrel összefüggő valamennyi speciális igényt, (az Útmutató 6. kötete 6.4. rész).

A szükségét szenvedő gyermekek

A gyermektörvény értelmében a helyi önkormányzatoktól elvárt a szolgáltatások olyan körének és szintjének biztosítása, amely megfelel a szükségét szenvedő gyermek jólétének megőrzésére, elősegítésére területükön. A szükségét szenvedő gyermekek meghatározása különösen fontos a rokkant gyermek szülei számára, mivel ez az „útlevél” számos támogatáshoz. Szükségét szenved a gyermek, ha

- nem valószínű, hogy elérje, vagy fenntartja, vagy lehetősége van, hogy elérje, vagy fenntartsa az egészségesnek, vagy fejlődésnek egy elfogadható szintjét, a törvény e része értelmében nyújtott, helyi önkormányzati szolgáltatások nélkül;

- egészsége vagy fejlődése valószínűleg nagyon csökkent, vagy tovább csökken az ilyen szolgáltatások nélkül; vagy

- rokkant.

A törvényben használt jogi definíció a rokkantságra megegyezik az 1948-as nemzeti támogatási törvényben szereplővel. Alkalmazása jelzi a krónikus betegek és rokkantak törvénye meghatározása alkalmazásának fontosságát, a törvények összehangolása biztosítása érdekében. A helyi hatóságoknak jogi kötelezéseiket e meghatározásra kell alapítaniuk, de az útmutató felhatalmazza őket, hogy konzultáljanak a helyi szülőkkel, rokkantakkal és más ellátásában részesülőkkel, a rokkantság munkadefiníciójának kialakítása érdekében.

A szolgáltatások nyújtása

A helyi hatóságoknak kötelessége megtalálni a szükségét szenvedő gyermekeket a területükön, és tájékoztatást adni minden olyan szolgáltatásról, amely segítheti őket. A gyermekvédelmi törvény kötelességet ró az egész önkormányzatra (köztük a lakás-, oktatási, és szabadidő és sportosztályra), hogy együtt dolgozzanak a gyermekek érdekében. Az egészségügyi hatóságoknak új feladataik vannak, és elvárják, hogy az értékelések jobban tükrözzék az önkéntes szervezetek közötti hatékony közös munkát. A helyi hatóságoknak nem maguknak kell minden szolgáltatást biztosítani. Ezeket megvásárolhatják egyéb állami, magán vagy önkéntes forrásokon keresztül. A hatályban lévő gyermektörvény bevezeti az „ellátás irányítás” fogalmát, amelyet a közösségi ellátás új formáival együtt vezetnek majd be.

Ha a helyi önkormányzat megállapítja, hogy egy gyermek szükségét szenved (és minden rokkant gyermek ebbe a kategóriába tartozik majd), számos új feladatnak kell eleget tennie.

Bár a gyermekvédelmi törvény nem határozza meg a szükségét szenvedő gyermekek számára nyújtott szolgáltatások pontos körét vagy mennyiségét, a hatóságoknak feladata:

- a tanácsadás és útmutatás, konzultáció;
- a foglalkoztatási, szociális, kulturális és szabadidős tevékenységek;
- otthoni segítség (benne a mosatás);
- a szolgáltatások igénybevételéhez a közlekedés segítése;
- a nyaralás támogatása;
- pénzügyi és egyéb támogatás, ahol szükséges.

A fentiek tartalmazzák az újonnan meghatározott feladatot, a nappali ellátás nyújtását, (nem csak az öt éven aluliak felügyelt tevékenységét, hanem az iskola utáni és nyári ellátás nyújtását az idősebb gyermekek számára). Az átmeneti ellátásra a nevelőszülői vagy bentlakásos ellátás szabályai vonatkoznak, és része egy új és általános feladatnak, a szükségét szenvedő gyermekek elhelyezésének biztosítására. Speciális feladat a törvényben annak biztosítása, hogy mindegyik ilyen elhelyezés „megfelelő” legyen a fogyatékos gyermek

igényeinek. A megfelelés több mint a hozzáférés, és magában foglalja a gyermek hozzájutását az oktatáshoz, pihenéshez és más tevékenységhez.

Amikor a gyermekeket a helyi önkormányzat helyezi el, új feladat a terv készítése minden gyermek számára. A terveknek tartalmazni kell a részletes információk körét, például, hogy hogyan elégítik ki a gyermek egészségi vagy oktatási igényeit, és mi a tartózkodás célja. Az ilyen terveknek tükrözni kell a szülők és a gyermekek (ha ki tudják fejezni) véleményét, és a terveket rendszeresen át kell tekinteni.

Az útmutatás hangsúlyozza a gyermek meghallgatásának fontosságát. Ma még a gyermekeknek joguk van visszautasítani egy orvosi vizsgálatot, és kifejtetik véleményüket különböző kérdésekről, ha úgy ítélik meg, hogy elég érettek ehhez. Az útmutató világosan megállapítja különböző pontoknál, hogy a gyermek rokkantsága nem fosztja meg automatikusan a döntéshozatalban való részvételtől, és tegyenek meg minden erőfeszítést a kommunikációt segítő képviselő vagy szószóló megtalálására.

A helyi önkormányzatoknak új feladataik vannak az utógondozást illetően, amely lehetővé teszi majd számukra, hogy folytassák a támogatás, időnként a szolgáltatás nyújtását a 18 éven felüli fiataloknak ott, ahol eddig a hatóságok látták el őket. A törvény új felhatalmazást és feladatot ad az önkormányzatoknak, hogy támogassák, tanácsot adjanak a 18 éven felüli fiataloknak (akiket ők, vagy egyes szervezetek támogatnak). A rokkantsági törvény előírja, hogy az oktatási és szociális szolgálatok közösen mérjék fel a fiatal rokkantakat, a megállapítás első, éves felülvizsgálatakor, vagy újraértékeljék a gyermek 14. születésnapját követően a felnőtt élet megtervezése érdekében. Ezért új, fontos lehetőségek vannak az átmenet megtervezésére, és annak biztosítására, hogy a fiatalok igényei tükröződnek a felmérésben és az ellátás irányítás megoldásaiban, amelyre az országos egészségügyi szolgálat és a közösségi ellátási törvény értelmében szükség van.

Felmérés

A gyermekvédelmi törvény nem tartalmaz speciális felmérési eljárásokat a szükeget szenvedő gyermekekre vonatkozóan. Bár a helyi hatóságok jogszerűen végezhetnek felmérést a törvény értelmében, párhuzamosan az 1981-es oktatási törvényhez, rokkantsági törvényhez és a krónikus betegek és rokkantak törvényéhez alkalmazott eljárásokkal. Ezért az első beutalás a szociális szolgáltatásokhoz, a speciális oktatási igények felmérése, fontos lehetőség lesz a szociális osztályok számára, hogy tájékoztassák a szülőket azokról a szolgáltatásokról, amelyeket a két új törvény értelmében nyújtanak. Hasonlóan az önkéntes szervezetekhez történő beutalás, az 1981-es törvény értelmében, segítséget adhat a szülőknél, hogy megismerjék a helyi hatóságoknak azokat a támogatásait, amelyek segíthetik őket.

Nem valószínű, hogy a helyi hatóságok működtetni tudják a Gyermekvédelmi Törvényt a rokkant gyermekek számára, valamilyen előzetes tervezés nélkül. Ez ugyanis új feladatokat szab az önkormányzatoknak a Rokkant gyermekek regisztere fenntartásával. Bár sok izgalmat okozott ez a regiszter, a szülőknél fel kell ismerniük ennek fontosságát. A regiszter hangsúlyozottan nem a „veszélyeztetett” vagy a „gyermekvédelmi” regiszter. Az útmutató kimondja, hogy a regiszterbe történő felvétel teljesen önkéntes, és a szülők betekinthetnek abba, hogy mit jegyeztek fel. A nyilvántartástól elvárják, hogy tükrözze az egészségügyi, oktatási és szociális szolgálatok közötti együttműködést, és nem arra szánják, hogy bizalmas vagy részletes információt tartalmazzon, hanem segítse a jobb szolgáltatást. A helyi rokkantak körének, számának és igényeinek ismerete nélkül ténylegesen lehetetlen lesz a jó minőségű szolgáltatások széles körének létrehozása.

A gyermekvédelem

A Népszámlálási és Statisztikai Iroda becslése szerint Nagy-Britanniában 360 000 a 16 éven aluli, egy vagy több fogyatékoságban szenvedő gyermek. Közülük öt és félezer él közösségi intézményben, 15 százalékuk azért, mert rosszul bántak velük. A Gyermekvédelmi Törvény bevezeti az új bírósági rendeletek körét, hogy megvédje a gyermekeket, akik bántalmazást szenvednek, vagy szenvedhetnek. Nagy hangsúlyt kapnak a panaszemelési eljárások (amelynek rendelkezniük kell független elemmel), amelyet a helyi hatóságok hozhatnak létre, hogy a gyermekek és szüleik hivatalos panaszt tehessenek, ha elégedetlenek a szolgáltatásokkal. A helyi hatóságok kinevezhetnek független látogatókat is az otthonról távol élő gyermekeknek, vagy ad litem gyámokat, ha bírósági cselekvésre van szükség.

A legújabb bírósági ügyek rávilágítottak a gyermekek sérülékenységre, ha otthonuktól távol élnek, és a törvény új szabályozást vezet be az önkormányzati iskolák vezetésére és felügyeletére vonatkozóan.

A Gyermekvédelmi Törvény komplex része a jognak, fontos új lehetőségeket ad a rokkant gyermekeknek és családjaiknak. De sikere a szülőktől és az ellátóktól függ majd, nem csupán a helyi hatóságok támogatásában a jobb szolgáltatások kifejlesztésében, hanem a meglévő szolgáltatások értékelésében is. A „Gyermekvédelmi törvény: Útmutató szülőknek” című füzet szerint:

„Mindenek felett a törvény arról szól, hogy szerintünk, mint a társadalom szerint, hogyan lássák el a gyermekeket. Jogi kódexet hoz létre a gyermekek felneveléséről annak biztosítására, hogy a legjobbat éri el a mostani és a jövő generációja számára. Célja, segíteni szükségét szenvedő gyermekeket, hogy a lehető legjobbat kapják a családjuknak nyújtott szolgáltatásokkal.”

Philippa Russel
a Fogyatékos Gyermekek Önkéntes Tanácsa igazgatója